نگاه

بحران بین دولت خودگردان و قاهره

● در پی توافقات اخیر بین دولت مصر و جنبش حماس، نشانه‌های بحرانی جدید بین دولت خودگردان فلسطین و مصر آشکار شد و دولت خودگردان از دخالت مصر در امور فلسطین ابراز نارضایتی کرد. برخی مقامات دولت خودگردان به روزنامه الحیات گفتند توافقات موجود در قاهره موجب تقویت و تحکیم شکاف و جدایی غزه از کرانه باختری خواهد شد. در بیانیه صادرشده از سوی کمیته مرکزی جنبش فتح که به دنبال نشست روز دوشنبه کابینه منتشر شد، آمده است: «کمیته مرکزی برخی تحرکات مشکوک و تلاش‌هایی را که به منظور ایجاد قیمومیت بر مسئله فلسطین باشد، نمی‌پذیرد». طبق این بیانیه، چنین تلاش‌هایی «قصد دارد ناموس ملی فلسطین را خدشه‌دار کند و در رأس همه آنها استقلال، تصمیم‌گیری و حق فلسطینی‌ها را برای حفظ نظام سیاسی خودشان به شیوه‌ای دموکراتیک نادیده بگیرد». در ادامه بیانیه آمده است چنین تلاش‌هایی به «حد اعلای هویت ملی ما و دروازه‌اش که سازمان آزادی‌بخش فلسطین باشد، احترام نگذاشته است». یادآوری می‌شود این بیانیه نخستین در نوع خود بوده که به دنبال توافقات حاصل‌شده در قاهره منتشر می‌شود. چند روز پیش توافقی بین مصر و حماس از یک طرف و حماس و شاخه جداشده از فتح به رهبری «محمد دحلان» از طرف دیگر امضا شد. در تفاهم بین حماس و مصر آمده بود که جنبش حماس اقدام به حمایت از مرزهای غزه و مصر خواهد کرد و به گروه‌های سلفی اجازه عبور نخواهد داد. مصر نیز تعهد داد بعد از انجام تعمیرات موجود، رفت‌وآمد از گذرگاه رفح بین غزه و مصر را تسهیل کند. همچنین مصر متقبل شد به دولت حماس در غزه سوخت تحویل دهد تا بتواند مشکل برق‌رسانی در این منطقه را برطرف کند. بعضی منابع حماس گفتند سوخت مصر قرار است در چند روز آینده به غزه برسد. سوخت واردشده از مصر می‌تواند مشکل برق باریکه غزه را بین ۷۰ تا ۸۰ درصد برطرف کند. از سوی دیگر، تفاهم بین حماس و دحلان مقرر می‌کند که دحلان دوباره به غزه بازگشته و در حل مشکل برق، گذرگاه و تأمین پول برای خانواده‌های قربانیان فلسطینی مشارکت داشته باشد. این تفاهمات خشم گسترده‌ای را در کادر رهبری دولت خودگردان برانگیخت و آن را به نوعی «خنجر از پشت» توصیف کرد. «جمال محیسن»، یکی از اعضای کمیته مرکزی فتح در پاسخ به سؤالی درباره این تفاهمات به رادیو فلسطین گفت: «ما از همه دوستان عرب می‌خواهیم در امور داخلی ما دخالت نکنند». او اضافه کرد: «ما از این کار تعجب می‌کنیم که آنها (مصری‌ها) در ائتلافی عضویت دارند که حماس را جنبشی تروریستی تلقی می‌کند، بعد می‌آیند و با همین حرکت تفاهم می‌کنند». کمیته مرکزی فتح در بیانیه خود آورده بود که هدف از اقدامات اخیر دولت خودگردان در غزه «پایان‌دادن به شکاف بین فلسطینی‌ها از طریق ندادن پول به حماس و عدم تأیید اقدامات غیراخلاقی این گروه و سوءاستفاده‌هایش از بودن در زمره یک دولت وفاق ملی» بوده است. طبق این بیانیه، حماس «با دزدیدن برق، تحمیل مالیات، فروش داروهایی که به غزه ارسال شده، توزیع اراضی دولتی بین افراد خاص، معاف کردن افراد وابسته به این گروه از هرگونه تعهدات مالی و ایجاد فشار برای انحصاری‌کردن خدمات دولت وفاق ملی به نفع گروه خود و کادرهایش» به عملکرد دولت وفاق ملی آسیب رسانده است. کمیته مرکزی جنبش فتح می‌گوید قصد دارد رابطه این جنبش با سایر گروه‌های سازمان آزادی‌بخش فلسطین را نیز بازسازی کند تا «استحکام جبهه داخلی و مشروعیت ملی» براساس یک برنامه اجماع ملی فراهم شود. این کمیته همچنین از حماس خواست «دست از دولت در سایه بودن بردارد و اجازه دهد دولت وفاق ملی حاکمیت خود را بر همه اراضی فلسطینی اعمال کند و همه اشکال دیگر قدرت را در سراسر غزه برچیند».

منبع: الحیات

تک خبر

پرده‌برداری از طرح آمریکا در عملیات موصل

● ارتش آمریکا برای اولین‌بار به توضیح نقشی که در عملیات موصل ایفا کرده، پرداخت و اعلام کرد، علاوه بر حمایت‌های هوایی و توپخانه‌ای در طول این عملیات از نیروهای عراقی، تمرکزش بر جلوگیری از تیراندازی این نیروها به یکدیگر بوده است. به گزارش ایسنا، به نقل از سومریه‌نیوز، ژنرال پت ورک، از مشاوران ارتش آمریکا، گفت: شناسایی هدف طرف دیگر در تمامی اوقات اصل سیاسی ما بود تا مطمئن شویم که نیروهای مبارز در حال پیشروی به سمت هدف و نه نیروهای خودی هستند و به‌این‌ترتیب به آنها کمک کنیم روی هدفشان متمرکز شوند و بتوانند در میادین نبرد تغییرجهت‌های سریع و ویژه‌ای داشته باشند. ژنرال ورک افزود: نیروهای آمریکایی اطلاعات نظامی و میدانی را به ارتش، پلیس فدرال و دستگاه مبارزه با تروریسم عراق ابلاغ می‌کردند تا آنها از نقاط استقرار یکدیگر و اهدافشان مطلع شوند و این علاوه بر حمایت نظامی مستقیمی بود که آمریکایی‌ها با بمباران هوایی و توپخانه‌ای برای مدت هشت‌ماه به نیروهای عراقی ارائه می‌کردند.

مهلت ۱۰ روزه کشورهای عربی به قطر پایان یافت

گره کور بر بحران عربی

عکس: AFP

«جهان را اولتیماتوم‌ها اداره نمی‌کنند»، این پاسخ محمد عبدالرحمن آل‌ثانی، وزیر خارجه قطر بود به شروط ۱۳گانه عربستان و سه کشور دیگر حوزه خلیج‌فارس برای رفع محاصره دوحه. ضرب‌الاجل عربستان سعودی و متحدانش به قطر دیشب به پایان رسید و وزیر خارجه قطر روز شنبه یعنی دو روز پیش از پایان اولتیماتوم از جواب رد دوحه به این شروط خبر داد. وزیر خارجه قطر که به رم پایتخت ایتالیا سفر کرده بود، با رد این درخواست‌ها گفت قطر از حمله این کشورها به تلافی رد خواسته‌هایشان هراسی ندارد. او البته یک بار دیگر گفت این بحران باید از طریق گفت‌وگو حل شود و نه تحمیل اولتیماتوم. بحران خلیج‌فارس کمتر از یک ماه پیش و از روز ۱۵ خرداد آغاز شد؛ یعنی زمانی که عربستان سعودی، امارات متحده، بحرین و مصر در اقدامی غافلگیرکننده تمامی روابط سیاسی و اقتصادی خود با قطر را قطع کردند و مرزهای دریایی، هوایی و زمینی خود را به روی این کشور بستند. این کشورها برای قطر شروط ۱۳گانه‌ای گذاشتند و تا روز ۱۲ تیرماه برای پذیرفتن آنها ضرب‌الاجل تعیین کردند. اما از صحبت‌های وزیر خارجه قطر این‌طور برمی‌آید که دوحه این شروط را رد می‌کند و ازهمین‌رو بحران به این زودی‌ها فیصله نمی‌یابد. تعطیلی شبکه تلویزیونی الجزیره، قطع رابطه سیاسی با ایران، اخراج اعضای اخوان‌المسلمین و تعطیلی پایگاه نظامی ترکیه در قطر از جمله خواسته‌های این کشورهاست، شروطی که حتی سازمان ملل و بسیاری از کشورهای غربی آن را نپذیرفتنی خوانده‌اند. گرچه مقامات قطری می‌گویند به‌جای شرط و شروط خواهان گفت‌وگو برای حل این بحران هستند اما عربستان سعودی مصرانه درخواست گفت‌وگو را رد کرده و پایان محاصره را مشروط به پذیرفتن شروط ۱۳گانه‌اش از قطر کرده است. تلاش‌های دیپلماتیک کشورهایی نظیر کویت هم برای حل این بحران و میانجیگری به نتیجه‌ای نرسیده است. گرچه موضع واشنگتن در این میان اندکی پیچیده است، بسیاری از کشورها از طرف‌های درگیر خواسته‌اند با مذاکرات پیگیرانه این بحران را حل کنند. ولادیمیر پوتین رئیس‌جمهوری روسیه و شیخ تمیم بن حمد آل ثانی امیر قطر هم روز شنبه درباره بحران دیپلماتیک در خلیج‌فارس با یکدیگر تلفنی گفت‌وگو کردند.

گذری بر بحران

● **پنج ژوئن:** عربستان سعودی، امارات متحده، بحرین و مصر رابطه دیپلماتیک خود را با قطر قطع کردند. بحرین به دیپلمات‌های قطری ۴۸ ساعت فرصت داد که خاک این کشور را ترک کنند و عربستان سعودی، بحرین و امارات متحده هم به شهروندان و مسافران قطری که ساکن این کشورها بودند یا به آنجا سفر کرده بودند، دو هفته زمان دادند که به قطر بازگردند. سعودی‌ها همچنین قطر را از ائتلاف تحت رهبری‌شان برای حمله به یمن اخراج کردند. قطر در پاسخ گفت هیچ توجیهی برای قطع روابط در کار نیست.

● **شش ژوئن:** دونالد ترامپ، رئیس‌جمهوری ایالات متحده در پیامی توییتری قطر را به حمایت از گروه‌های تروریستی متهم کرد و اقدامات عربستان و متحدانش علیه قطر را نتیجه سفرش به عربستان سعودی عنوان کرد.

● **هفت ژوئن:** پارلمان ترکیه با اعزام نیروهای ترکیه‌ای به پایگاه نظامی ترکیه در قطر موافقت کرد.

● **۹ ژوئن:** عربستان سعودی، امارات متحده عربی، بحرین و مصر با انتشار اطلاعیه مشترکی ادعا کردند که ۵۹ نفر و ۱۲ مؤسسه خیریه در قطر با تروریسم مرتبط هستند. یوسف عبدالله القرضاوی عالم دینی سنی‌مذهب عربی مصری‌الاصل، رئیس و مؤسس اتحادیه جهانی علمای مسلمان به همراه ۱۸ نفر دیگر در بین این افراد بودند. قطر در پاسخ این اتهامات را بی‌اساس خواند.

رکس تیلرسون، وزیر خارجه ایالات متحده برخلاف مواضع ترامپ از عربستان سعودی و متحدانش خواست محاصره قطر را بردارند. به گفته تیلرسون این بحران تبعات انسانی دارد و بر مبارزه ائتلاف به رهبری آمریکا علیه داعش هم تأثیر می‌گذارد.

● **۱۲ ژوئن:** وزیر خارجه قطر اعلام کرد کویت رهبری تلاش‌ها برای میانجیگری را برعهده گرفته و قطر و ایالات متحده در حال گفت‌وگو با کویت درباره این موضوع هستند.

● **۱۳ ژوئن:** قطر تأسیسات تولید هلیوم خود را به دلیل تحریم‌های اقتصادی تحمیل‌شده از سوی همسایگانش، تعطیل کرد.

مقامات آمریکایی اعلام کردند اختلافات قطر و همسایگانش بر عملیات‌های نظامی ایالات متحده در قطر تأثیری نخواهد داشت. قطر میزبان بزرگ‌ترین پایگاه نظامی آمریکا در منطقه است و بعد از بالاگرفتن اختلاف‌ها و حمایت ترامپ از عربستان سعودی و متحدانش بسیاری از تحلیلگران انتظار داشتند موقعیت این پایگاه نظامی در قطر به خطر بیفتد.

اسرائیل در این بحران از عربستان سعودی و متحدانش حمایت کرد.

● **۱۷ ژوئن:** در لندن گروهی از تظاهرات‌کنندگان در اعتراض به محاصره قطر از سوی امارات متحده، عربستان سعودی، بحرین و مصر بیرون از سفارت امارات متحده عربی در لندن تجمع کردند.

ترکیه پنج هزار تن غذا به قطر فرستاد.

رکس تیلرسون، وزیر خارجه آمریکا برای حل‌وفصل بحران کشورهای حوزه خلیج‌فارس، سفر خود به مکزیک را لغو کرد.

● **۱۹ ژوئن:** اتحادیه اروپا خواستار مذاکرات مستقیم برای حل بحران کشورهای حاشیه خلیج‌فارس شد.

وزیر خارجه قطر اعلام کرد تا زمانی که محاصره کشورهای عربی علیه این کشور برداشته نشود دوحه حاضر به گفت‌وگو نخواهد بود.

وزیر خارجه امارات متحده عربی اعلام کرد محاصره قطر می‌تواند سال‌ها ادامه داشته باشد.

نیروهای ترکیه برای تمرین نظامی مشترک با قطر وارد این کشور شدند.

● **۲۱ ژوئن:** امیر قطر که کشورش در محاصره عربستان سعودی بود، انتصاب محمد بن سلمان به ولیعهدی عربستان سعودی را به او تبریک گفت.

● **۲۳ ژوئن:** عربستان سعودی، امارات متحده، بحرین و قطر در شروط ۱۳گانه خود خواستار تعطیلی شبکه خبری الجزیره شدند و قطع روابط قطر با ایران و تعطیلی پایگاه نظامی ترکیه در این کشور را خواستار شدند.

بسیاری از رسانه‌های جهان درخواست کشورهای غربی از قطر برای تعطیلی الجزیره را محکوم کردند.

قطر شروط عربستان و متحدانش را غیرمنطقی و نپذیرفتنی خواند.

کاخ سفید بحران کشورهای حاشیه خلیج‌فارس را دعوایی خانوادگی خواند.

● **۲۵ ژوئن:** رکس تیلرسون وزیر خارجه آمریکا تحقق برخی از درخواست‌ها از قطر را بسیار دشوار خواند.

بحران قطر و وضعیت خاورمیانه

گرگوری گاوس
استاد روابط بین‌الملل

بحران میان شیخ‌نشینان خلیج فارس که عربستان سعودی و امارات متحده عربی را در برابر قطر قرار داده، ممکن است در کوتاه‌مدت و با میانجیگری کویت و آمریکا فروکش کند، اما بعید به نظر می‌رسد در بلندمدت حل‌وفصل شود. برای آنهایی که بحران کنونی را صرفا از دریچه تقابل فرقه‌ای می‌بینند، اینکه ایران به‌سرعت از پشت قطر در آمده است، تنها تفسیری دیگر از نزاع میان شیعه و سنی است. بااین‌حال، نزاع بنیادی نه به ایران، بلکه به برداشت‌های متفاوت کشورهای سنی‌نشین از رابطه اسلام سیاسی با دولت و حکومت مربوط می‌شود. قطر، امارات و عربستان سعودی، هر سه از اکثریتی سنی برخوردارند و حاکمانی سنی اداره‌شان می‌کنند، اما مواضع متفاوتی در قبال رابطه میان اسلام و حاکمیت دارند. ترکیه و مصر نیز به‌عنوان بزرگ‌ترین جمهوری‌های سنی راه خود را از آنها جدا کرده‌اند. در واقع، ناتوانی دولت‌های سنی خاورمیانه در ایجاد و تشکیل یک ائتلاف مؤثر و کارآمد، از درک متفاوت آنها در قبال ماهیت تهدیدهایی که پیش‌روی خود می‌بینند، نشئت می‌گیرد. قطر و ترکیه، امارات و مصر و عربستان سعودی، به‌تنهایی سه موضع متفاوت در قبال این مسئله خطیر دارند. بحران قطر تنها جدیدترین و آشکارترین نمود و بروز این نزاع درون سنی هاست.

قطر و اخوان‌المسلمین

قطر با حمایت از اخوان‌المسلمین مدت‌ها قبل از بهار عربی، روی قدرت‌گیری اخوان‌المسلمین در سراسر جهان عرب قمار کرد. در واقع، قطر بهشتی امن برای تبعیدیان اخوانی، از جمله یوسف القرضاوی، عالم دینی مصری و خالد مشعل، رهبر حماس بود. همچنین قطری‌ها از شبکه تلویزیونی الجزیره، به عنوان محملی برای اشاعه نظرات و نگرش‌های اسلام میانه‌رو و پوپولیستی بهره گرفتند. این موضع سنی پوپولیستی که مشخصا لیبرال‌دموکرات نبود، به دنبال تسخیر قدرت از طریق روش‌های انتخاباتی است. این همان نگرشی است که رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه نیز به آن باور دارد؛ او در موفقیت‌های اخوان‌المسلمین بعد از بهار عربی، امکان تشکیل جبهه‌ای از رژیم‌های مشابه به رهبری ترکیه را می‌دید. سوریه بدون اسد نیز می‌توانست یک عضو بالقوه برای این جبهه باشد و به همین خاطر است که اردوغان اولین کشوری در منطقه بود که خواستار کناره‌گیری اسد از قدرت شد.

حکمرانی مذهبی عربستان سعودی

عربستان سعودی نقطه مقابل اسلام پوپولیستی و از پایین به بالا (معتقد به روال‌های انتخاباتی) است. پادشاهی عربستان مدت‌ها پیش برای تضمین بقای خود، تشکیلات مذهبی سلفی را که با نام وهابی‌گری شناخته می‌شود، راه انداخت. روحانیون سعودی اکنون به بوروکرات‌هایی دولتی بدل شده‌اند که حامی تفسیر و قرائتی خشک و دیگرهراسانه از اسلام‌اند و سعی می‌کنند این قرائت را در سراسر جهان عرب اشاعه دهند. این شکلی از اسلام از بالا به پایین است که در تقابل با آن خوانش معتقد به روال‌های انتخاباتی قرار می‌گیرد.

اسلام از بالا به پایین در یک کشور واحد

امارات متحده عربی هرچند متحد وفادار عربستان محسوب می‌شود، هم‌زمان نماینده رویکرد و نگرشی سوم در اسلام سیاسی است. اسلام رسمی در امارات ارتباط و پیوستگی تنگاتنگی با قدرت دولتی داشته و تابع آن است. امارات، خلاف عربستان سعودی، نه‌تنها هیچ‌گونه قصدی برای تبلیغ اسلام در ورای مرزهای خود ندارد، بلکه از نیروهای ضداسلامی در مصر، لیبی و هر جای دیگر حمایت می‌کند. این هم شکلی از اسلام از بالا به پایین است؛ تنها با این تفاوت که در یک کشور واحد به اجرا درمی‌آید. اماراتی‌ها در این رویکرد، مصر را نیز در کنار خود می‌بینند. مصر که زمانی در مرکز جهان عرب قرار داشت، حالا به خاطر مشکلات داخلی و اقتصادی‌اش، بیشتر یک رهرو است تا یک رهبر. دانشگاه الازهر به‌عنوان یکی از مراکز بزرگ و مهم تعالیم اسلام سنی، یقینا به ورای مرزهای مصر نگاه می‌کند، ولی درحال‌حاضر از توان مالی کافی برای به‌چالش‌کشیدن نهادها و مؤسسات مُبلغ سلفی‌گری که از سوی عربستان حمایت می‌شوند، برخوردار نیست.

نزاع‌های ایدئولوژیک در منطقه

اضافه‌کردن عنصر تروریست‌های سلفی که دارای بازوهای قدرتمندی مانند داعش و القاعده است، باعث می‌شود که منازعات ایدئولوژیک جهان سنی از این هم پیچیده‌تر شود. این گروه‌های تروریستی هرچند در قرائت خشک خود از اسلام، با عربستان سعودی اشتراک دارند؛ اما هم‌زمان از حاکمان سعودی به خاطر نزدیکی‌شان به ایالات متحده متنفرند. این گروه‌های تروریستی را نیز می‌توان جنبشی از پایین به بالا و پوپولیستی دانست که فرایند انتخاباتی مورد نظر حزب اردوغان و اخوان‌المسلمین را رد می‌کنند. اسلام حکومتی در مرزبندی‌های موجود منطقه‌ای، درست در نقطه مقابل خواست تروریست‌های سلفی برای تشکیل یک امت واحد مسلمان قرار دارد. شاید به همین خاطر باشد که داعش و القاعده هر بار که فرصت یافته‌اند، ترکیه، عربستان سعودی و مصر را از حملات خود بی‌نصیب نگذاشته‌اند. کشورهای سنی با اینکه ایران را تهدیدی مشترک می‌دانند، اما نمی‌توانند با هم هماهنگ عمل کنند؛ زیرا یکدیگر را تهدیدی بالقوه برای ثبات و تمامیت ارضی خود می‌دانند. از نظر مصری‌ها و اماراتی‌ها، اخوان‌المسلمین اصلی‌ترین تهدید داخلی بوده و به همین خاطر، به ترکیه و قطر به چشم متحدان دشمنان داخلی خود نگاه می‌کنند. یک استدلال ساده و قدیمی: دوستِ دشمن من، دشمن من است. به همین خاطر است که قاهره و ابوظبی بر تعطیلی شبکه الجزیره اصرار دارند. حاکمان سعودی نگران‌اند که قطر با به حرکت درآوردن جنبش‌های اعتراضی در عربستان، در سیاست این کشور مداخله کند. مصر چندان تمایلی ندارد تا از تلاش سعودی‌ها برای کنارزدن اسد در سوریه حمایت کند؛ زیرا می‌ترسد که این مسئله به سود گروه‌های اسلام‌گرا، از جمله اخوان‌المسلمین تمام شود. عربستان سعودی دارای پیوندهایی تاریخی با اخوان‌المسلمین بوده هرچند در سال‌های اخیر از آن فاصله گرفته است و اسلام سیاسی پوپولیستی و از پایین به بالا را تهدیدی داخلی می‌داند. از دیگر سو، ترکیه نگران آن است که در صورت موفقیت‌آمیزبودن فشارها بر قطر، این فشارهای منطقه‌ای دامن خود او را نیز بگیرد. ترکیه و عربستان سعودی در جنگ‌های منطقه‌ای در زمین داعش و القاعده بازی کردند؛ ترکیه در سوریه و عربستان سعودی نیز در سوریه و یمن طرف تروریست‌ها را گرفتند، ولی نه قدرت کنترل این شورشیان سلفی را دارند و نه می‌توانند به آنها اعتماد کنند. نگرش دونالد ترامپ نیز مبنی بر اتحاد کشورهای سنی علیه ایران و تروریسم مادامی که رژیم‌های سنی در خاورمیانه چنین نگرش‌های متفاوت و ناهمگونی در قبال رابطه اسلام با سیاست دارند، بعید است راه به جایی ببرد؛ در خاورمیانه‌ای که با تقابل سنی و شیعه تعریف می‌شود، خود سنی‌ها ناتوان از ایجاد یک جبهه واحد هستند.

منبع: واشنگتن‌پست

طاعون در خاورمیانه

محمدعلی عسگری: دیدن تصاویر شادی مردم محروم و ستمدیده عراق که به مناسبت شکست داعش در موصل، رقص و پایکوبی می‌کردند، آدمی را هم‌زمان به اشک و لبخند وامی‌داشت. لبخند به خاطر شادی آنها و به قول خودشان پایان یک «دولت خرافه» بعد از سه سال جنگ تمام‌عیار و هزاران کشته و زخمی و میلیاردها دلار خسارت و اشک به خاطر اینکه از خود می‌پرسیدی همین‌ها نبودند که سال ۲۰۰۳ وقتی نظام صدام سقوط کرد، به خیابان‌ها ریختند و شادی کردند؟ همین‌ها نبودند که وقتی خبر کشته‌شدن ابومصعب زرقاوی، پدر تروریسم را در عراق شنیدند، به خیابان‌ها ریختند و دست‌افشانی کردند؟ فردا چه کابوس جدیدی در انتظار همین چشم‌های گودافتاده معصوم و گونه‌های برآمده و دست و پاهای استخوانی خواهد بود؟ آیا این کشور از این پس روی آرامش را خواهد دید؟ آیا فردا بر سر همین موصل ویرانه (که از دیدن تصاویرش هرکسی به هراس می‌افتد و از عمق ددمنشی آدمیزاد در حیرت می‌ماند)، جنگ تازه و جنگ‌های تازه‌ای بین اربیل و بغداد، بین اهل سنت و شیعیان در نخواهد گرفت؟ آیا با اتمام این پرده از نمایش خون، خرافه و توحش در عراق که به نام گروه داعش و آن خلیفه خودخوانده‌اش تمام شد، پرده نمایش مخوف‌تری در کار نخواهد بود؟ در مجموع آیا عراق دیگر آن عراق سابق یا سوریه آن سوریه گذشته خواهد شد؟ ۱۶ سال پیش، وقتی به برج‌های دوقلو در نیویورک حمله شد و بعد معلوم شد عاملان اصلی آن چند جوان عرب بودند که از سوی شبکه القاعده شست‌وشوی مغزی داده شده و با هدایت اسامه بن‌لادن، به توهم «جهاد در راه خدا»، دست به چنین کشتار حیرت‌آوری زدند، جهان دچار یک شوک عمیق شد؛ اما رهبران جهان که نه، سیاست‌مداران کاسب‌کار، هوشمند، شارلاتان و شیاد، مثل همیشه برای بقای خود، به‌جای پرداختن به این شوک و کندوکاو در اعماق آن و پیداکردن ریشه‌های بحران، طبق معمول همان نسخه‌های فوری و رایج خود را نوشتند که باید به «جنگ با تروریسم» رفت و «تدابیر امنیتی را تشدید کرد».روشن است منطقه خاورمیانه رو به سوی ویرانی‌های بیشتر و جنگ‌های هولناک‌تر می‌رود. کسی در این تردیدی ندارد. واقعیت‌ها چیزی جز این را نشان نمی‌دهد؛ مگر معجره‌ای رخ دهد. در اینکه عراق بعد از آزادی موصل بدتر از عراق قبل از آن خواهد بود، در اینکه سوریه بعد از فتح رقه بدتر از گذشته خواهد بود، در اینکه فردای مصر، عربستان سعودی، کویت، اردن، قطر و... (هرکدام از این کشورها را که دلخواه‌تان است، مثال بزنید؛ زیرا همه سروته یک کرباس‌اند) بدتر از دیروزشان خواهد بود، هیچ تردیدی نیست. این را تحلیلگران صادقانه می‌گویند؛ زیرا همه این کشورها از یک بیماری مهلک رنج می‌برند و تا این بیماری درمان نشود، جز این نخواهد بود؛ بیماری عجیب‌وغریبی که فقط می‌توان نام طاعون توسعه‌نیافتگی را بر آن گذاشت؛ طاعونی که منحصر به یک فرد یا یک قشر خاص نیست؛ سال‌هاست که از صدر تا ذیل همه را در بر گرفته است. ابوبکر بغدادی همان‌قدر به جنون دچار بود که فلان جوان بی‌کاری که همه غیظ خود را در بریدن سر یک اسیر مفلوک خالی می‌کرد. این بیماری همان قدر در روح و جسم یک جوان اشرافی ثروتمند مانند اسامه بن‌لادن رسوخ کرده بود که در جسم و پیکر یک بدبخت آواره سوری محروم از همه‌جا در آن سوی دنیا که به خود بمب بست تا در کافه‌ای شبانه، گروهی را طعمه کینه‌های تاریخی و عقده‌های فروخورده اقتصادی و محرومیت‌های اجتماعی خود کند.

ادامه در صفحه ۱۸

رویداد

دفاع ترامپ از استفاده از توییتر

● دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا، با ارسال چند توییت از استفاده خود از شبکه‌های اجتماعی و به‌ویژه توییتر دفاع کرده است. به گزارش بی‌بی‌سی، او در یکی از این توییت‌ها نوشته است: «استفاده من از شبکه(های) اجتماعی فقط به این دلیل نیست که من رئیس‌جمهورم؛ بلکه (به این دلیل است) که من یک رئیس‌جمهور مدرن هستم». او در توییتی دیگر نوشته است که «رسانه‌های جعلی و تقلبی تلاش می‌کنند تا جمهوری‌خواهان و دیگران را قانع کنند که من نباید از شبکه‌های اجتماعی استفاده کنم. اما به‌خاطر داشته باشند که من انتخابات سال ۲۰۱۶ را به دلیل مصاحبه‌ها، سخنرانی‌ها و استفاده‌ام از شبکه‌های اجتماعی بردم». این توییت‌های آقای ترامپ تازه‌ترین واکنش او به جنجال‌های اخیر درباره نزاع کلامی میان او و دو مجری تلویزیونی آمریکایی است.

حمله دوباره ارتش اسرائیل به مواضع سوریه

● ارتش اسرائیل با انتشار بیانیه‌ای دولت بشار اسد را متهم به «نقض حاکمیت مرزی» خود کرده و گفت جدیدترین حمله این کشور به خاک سوریه در روز شنبه پاسخی به موشک‌هایی بوده است که به سوی بلندی‌های جولان در اسرائیل پرتاب شده بوده‌اند. این پنجمین حمله اسرائیل به مواضع سوریه در چند روز اخیر به شمار می‌رود. ارتش اسرائیل اشاره‌ای نکرده که این حمله از طریق زمینی یا از طریق هوایی صورت گرفته است. در همین حال، تلویزیون دولتی سوریه به نقل از مقامات امنیتی این کشور، گزارش داد یک خودروی بمب‌گذاری‌شده در مرکز دمشق منفجر شده است. در جریان این انفجار حداقل ۱۸ نفر کشته و ۱۳ نفر دیگر نیز زخمی شدند.

تصمیم ملک‌سلمان برای عزل فرزند شاه سابق

● سلمان‌بن‌عبدالعزیز، پادشاه عربستان سعودی، در ادامه کودتای نرم خود در این کشور به‌زودی شاهزاده «متعب‌بن‌عبدالله»، فرزند شاه پیشین، را از فرماندهی گارد ملی عربستان عزل می‌کند. این اقدام در ادامه کودتای نرم ملک‌سلمان است که اخیرا شاهزاده نائف‌بن‌عبدالعزیز ولیعهد عربستان را عزل و محمدبن‌سلمان فرزند خود را جایگزین وی کرد. براساس این گزارش منابع سعودی گفتند که محمدبن‌سلمان به خاطر نگرانی از عواقب و پیامدهای این کودتا می‌کوشد کنترل وزارت کشور و گارد ملی را به دست گیرد.

حصارکشی پاکستان در مرزهای مشترک با افغانستان

● اسلام‌آباد در راستای دستور فرمانده کل ارتش این کشور مبنی بر حصارکشی کامل مرز پاکستان-افغانستان، باوجود مخالفت کابل، دوهزارو ۶۰۰ کیلومتر از این مرز را حصارکشی کرد. به گزارش خبرگزاری مصر، اسلام‌آباد، ۳۳۸ پست امنیتی را در امتداد مرز افغانستان و پاکستان ایجاد کرده و دوهزارو ۶۰۰ کیلومتر را حصارکشی کرده است.

واکنش منفی سعد الحریری به سخنان سیدحسن نصرالله

● «سعد الحریری»، نخست وزیر لبنان، در واکنش به سخنان اخیر «سیدحسن نصرالله»، دبیرکل حزب‌الله، بدون اینکه از وی نام ببرد، گفت: ملت لبنان توانایی حمایت از خود در مقابل تجاوز اسرائیل را دارد و نیازی به نیروی خارجی یا شبه‌نظامیان با ملیت‌های دیگر ندارد. به گزارش ایرنا، سیدحسن نصرالله در سخنرانی اخیر خود به مناسبت روز جهانی قدس در بیروت به رژیم صهیونیستی هشدار داد در صورت حمله به لبنان صدهاهزار نفر از سرتاسر کشورهای اسلامی برای مقابله با اسرائیل در کنار حزب‌الله خواهند جنگید.

۵۰ ضربه شلاق جریمه سخن گفتن از مرگ البغدادی

● یک منبع محلی اعلام کرد داعش در اطراف شهر تل‌عفر در غرب موصل بیانیه‌ای منتشر کرده و مجازات ۵۰ ضربه شلاق برای افرادی که درباره مرگ ابوبکر البغدادی، سرکرده داعش، سخن بگویند در نظر گرفته است. این واکنش ناگهانی داعش به اخبار منتشرشده درباره مرگ سرکرده این گروه در حالی منتشر می‌شود که یکی از نزدیکان البغدادی اخیرا به صورت ضمنی به مرگ خلیفه خودخوانده داعش اعتراف کرده بود.

آزادی ایهود اولمرت از زندان

● نخست‌وزیر سابق رژیم اسرائیل که به جرم فساد زندانی شده بود، پس از تحمل یک سال و چهار ماه حبس، آزاد شد. به گزارش خبرگزاری مهر به نقل از العهد، براساس این گزارش، ایهود اولمرت ۷۱ساله که از سال ۲۰۰۶ تا ۲۰۰۹ نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی بود، از فوریه ۲۰۱۶ به جرم فساد مالی زندانی شد.